

BIISINIKKARIKURSSI

Jaana Raivio

Kehittämishankeraportti

Huhtikuu 2009

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Jaana Raivio	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 20 + liitteet 9 s.	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen saakka	
Työn nimi Biisinikkarikurssi		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu,		
Työn ohjaaja(t) Turpeinen, Veijo		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opettajan pedagogisten opintojen kehittämishankkeessa käsittelen toteuttamaani opintojaksoa, <i>Biisinikkarikurssia</i>. Kurssi on toteutettu lukuvuoden 2008-2009 aikana Joensuun Konservatoriossa. Kurssi kuuluu musiikkialan perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin opintokokonaisuuksiin (säveltäminen ja sovittaminen 5 ov). Biisinikkarikurssi on laulun kirjoittamisen kurssi, missä tutustutaan erilaisiin singer-songwriter -tyyppisiin laulun työvälineisiin joiden osa-alueet ovat lauluyriikka, säveltäminen, demoversioiden äänittäminen ja sovittaminen. Lisäksi tutustutaan tekijänoikeusasioihin sekä muusikkojen ja musiikintekijöiden edunvalvontayhdistyksiin. Tavoitteina on, että oppilas saa työvälineitä laulun eri osa-alueisiin ja saa valmiudet laulun tekemiseen, mikä voi lisätä hänen työmahdollisuuksiaan musiikkialalla.</p> <p>Tässä kehittämishankeraportissa kuvataan kurssin sisältöä ja tavoitteita verraten niitä valtakunnallisiin opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa (2001) esitettyihin musiikkialan perustutkinnon tavoitteisiin. Tässä raportissa tuon esiin keskeisiä näkökulmia musiikin opettamiseen. Laulun kirjoittamiseen liittyy mielestäni kolme näkökulmaa: Kansanmusiikin perinne, humanismi ja amerikkalainen singer-songwriter -perinne. Nämä näkökulmat yhdistyvät populaarimusiikin ilmiöihin kuten esimerkiksi saundi-ihanteet, genret ja äänitetuotanto.</p>		
Avainsanat (asiasanat) säveltäminen, lauluyriikka, praksiainen musiikkikasvatusnäkemys, opetussuunnitelma		
Muut tiedot		

Author(s) Jaana Raivio	Type of Publication Development project report	
	Pages 20+9	Language finnish
	Confidential ☐ Until	
Title Biisinikkurssi (in engl. Songwriter course)		
Degree Programme (Vocational Teacher Education/Student Counsellor Education/Special Needs Teacher Education) Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Turpeinen, Veijo		
Assigned by		
Abstract This is development project report from songwriter course at the Joensuu Conservatory 2008-2009. Writing songs develop many different parts of students musical skills: music theory, recording and producing skills, writing lyrics, arrangements for different instruments and performing. This report includes course plan and coursematerial. In the report I compare these things to philosophies and learning theories about music education.		
Keywords singer-songwriter, music education, popuar music, compose		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	2
2 LAULUJEN KIRJOITTAMINEN.....	4
3 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET.....	7
4 NÄKEMYKSIÄ MUSIIKIN OPETTAMISEEN.....	10
5 BIISINIKKARIKURSSI.....	14
6 KURSSIN TOTEUTUMISESTA	16
7 ITSEARVIOINTI	19
KIRJALLISUUS.....	20
LIIITTEET	22

1 JOHDANTO

Ensimmäisen biisinikkurssin pidin talvella 2008 erään kevyen musiikin yhdistyksen tilauksesta. Kyseessä oli viikonloppukurssi, jossa oli tarkoitus käydä läpi sekä säveltämistä, että sanoittamista (LIITE 4). Olen opiskellut laulujen kirjoittamista eri lauluntekijöiden ja säveltäjien kursseilla. Opiskellessani musiikkipedagogiksi koulutukseen kuului songwriter -kurssi. Itselleni tärkeimmäksi laulujen kirjoittajaopettajaksi on tullut Heikki Salo. Hänen *Kahlekuningaslaji –laululyriikan käsikirja* (2006) on muodostunut pohjaksi opettaessani laulutekstin kirjoittamista. (LIITTEET 1, 2 ja 5) Kirja on tukenut niitä harjoituksia, joita Salon pitämällä kursseilla olen käynyt läpi ennen edellä mainitun kirjan julkaisua.

Joensuun Konservatoriossa aloitin Biisinikkurssin syksyllä 2008. Ehdotin kurssia pop/jazzlinjanjohtajalle aiemmin pitämäni tilauskurssin pohjalta. Edellisenä lukuvuonna olin useasti vastaillut oppilaiden kysymyksiin koskien laulujen kirjoittamista. Runsaasta kysymystulvasta johtuen, ajattelin, että laulun kirjoittamiskurssille olisi varmaankin jonkinasteinen kysyntä. Konservatorio on aikaisemminkin tarjonnut sävellyskursseja vaihtelevasti eri lukuvuosina. Koen, että lauluntekokurssilla opiskelija saa mahdollisuuden laajentaa ammatillista osaamistaan.

Kurssille on osallistunut lukuvuoden 2008–2009 aikana 11 aktiivista osallistujaa. Muutama opiskelija keskeytti joululta. Oppilaat ovat pääasiassa musiikkialan perustutkinnon pop/jazzmusiikin opiskelijoita. Neljä oppilasta opiskelee klassista musiikkia pääaineena. Kaksi oppilasta on musiikkiopiston puolelta ja yksi on Konservatorion henkilökuntaan kuuluva.

Tässä opettajan pedagogisten opintojen kehittämishankkeessa käsittelen toteuttamani kurssia. Luvuissa 2, 3 ja 4 käsittelen taustatekijöitä liittyen kurssiin sekä näkemyksiä musiikin opettamisesta. Luvussa 5 käsittelen Biisinikkurssin sisältöä ja tavoitteita. Lopuksi pohdintaa kurssin toteutumisesta ja eteenpäin saattamisesta sekä itsearviointia.

tia. Liitetiedostoissa on esimerkkinä materiaalia, mitä olen laatinut kurssia varten. Lisäksi yksi lehtihaastattelu.

2 LAULUJEN KIRJOITTAMINEN

Kirjoitan tässä osassa laulujen kirjoittamisesta, koska siihen liittyy sekä säveltäminen, sanoittaminen, että sovittaminen. Laulujen kirjoittamiseen liittyy mielestäni kolme näkökulmaa: Kansanmusiikin perinne, humanismi ja amerikkalainen singer-songwriter -perinne. Nämä näkökulmat yhdistyvät populaarimusiikin ilmiöihin kuten esimerkiksi saundi-ihanteet, genret ja äänitetuotanto. Aluksi avaan käsitteet säveltäminen, sävellys ja laululyriikka.

Internet sanakirja Wikipedia (viitattu 1.2.09) kertoo seuraavaa käsitteistä säveltäminen ja sävellys (kts. Myös LIITE 3):

Säveltäminen on musiikkikappaleen sävellyksen tekemistä. Säveltäjät ovat henkilöitä, jotka luovat uutta musiikkia. Säveltäminen on prosessina erittäin paljon sidoksissa teostyyppiin. Teoriassa kyseessä on vapaa luova luomisprosessi, jonka lopputuloksena syntyy toistettavissa ja tunnistettavissa oleva ääninä aistittava teos. Käytännössä kuitenkin eri teostyyppien luomiseksi on vakiintunut musiikin teoriaan ja perinteeseen sidoksissa olevia sääntöjä ja tapoja niin taide- kuin populaarimusiikissakin. Säveltämiseen on olemassa monta tapaa. Erilaisia sävelmiä voi kuvitella päässään, tai niitä voi vaikka yrittää vihellellä. Usein säveltäjä tapaa säveliä jonkin soittimen avulla. Sävellyksen voi kirjoittaa heti nuoteille, tai sitten sen voi esimerkiksi ainoastaan painaa mieleensä, nauhoittaa jollain soittimella ja syöttää tietokoneen musiikkiohjelmaan. Lahjakas säveltäjä voi kehittää säveltämistaitojaan opiskelemalla ja harjoittelemalla. Musiikissa improvisaatioksi kutsutaan esitystilanteessa lennossa tehtyä säveltämistä tai sävellyksen muuttamista.

Sävellys on yleisnimitys sävelletyille musiikkiteoksille. Sävellyksen tekijää kutsutaan säveltäjäksi. Etenkin populaarimusiikin yksittäisistä sävellyksistä käytetään usein nimeä kappale, puhkielessä myös biisi. Taidemusiikin sävellys- eli teostyyppinä ovat esimerkiksi sonaatti, fuuga, lied, sinfonia ja ooppera. Populaarimusiikin pääasialliset teostyypit ovat laulettu teos eli laulu ja instrumentaaliteos, joiden kokoelmia nimetään teoskokonaisuuksiksi tyypillisesti niitä äänitallenteina julkaistaessa (levyalbumi, äänilevy).

Laululyriikan maailmaa on avannut Heikki Salo kirjassaan *Kahlekuningaslaji – laululyriikan käsikirja* (2006). Salon mukaan (Mt., 35–36) laululyriikka on oma kirjoittamisen lajinsa ja, verrattuna runouteen, lauluteksti on kirjoitettu laulettavaksi (LIITEET 1 ja 2). Sanat ja sävel tukevat toisiaan:

”Laulu on kielen ja melodian maaginen liitto. Se ei ole runo, se ei ole musiikkia. Se toimii muodon, melodian, rytmin, harmonian ja saundin sekä kielen merkitysten harmaalla alueella, tunteen ja ajatuksen välimaastossa.” (Mt. 42)

Kauko Röyhkän mielestä rocklyriikka on musiikin kanssa toimivaa runoutta, jolla on oma funktionsa. Se on oma taiteenlajinsa, jota ei pidä verrata runouteen. Rocklyriikan laaja suosio perustuu Röyhkän mielestä siihen, että se on läsnä ihmisten elämässä. (Latvala 2008)

Kansanmusiikissa laulujen luomisella on ollut aina omat kulttuurihistorialliset, silti globaalit juurensa. Musiikki siirtyi kuulonvaraisesti, osa syntyi hetkestä ja jos laulu unohtui, keksittiin uusi. (Asplund et. al. 2006) Kansanlauluperinteestä *balladi* tyyliinä on jäänyt terminä elämään populaari- ja jazzmusiikkiin. (emt. 168). Eurooppalaisen kansanlauluballadin tyylipiirteet ovat (emt.,169, 188-189):

- ◆ Balladikieli = tietyt rakennemallit, kielelliset stereotyyppit ja formulat
- ◆ Laulaja kehittelee teemaa ryhmittämällä eri aiheita ja ainesyksiköitä
- ◆ Laulussa korostuu tunnekuvaukset
- ◆ Huipentuu dramaattiseen loppuun
- ◆ Kertaaminen = perusmallien toisto (helpotti kuulonvaraista levittämistä)
- ◆ Rungas dialogin käyttö
- ◆ Laulu esitetään yleensä kolmannessa persoonassa, mutta myös minä muodossa
- ◆ Laulu ei selittele, vaan toteaa tapahtuneen
- ◆ Kuulija päättää, mistä laulussa on kysymys
- ◆ Sävelen osuus olennainen
- ◆ Yleensä yksiaänisiä ja säestyksettä
- ◆ Uusi balladilaulu (1700 –luvulla) toi säkeistömallin: 2-4 säkeistöä, loppusointu ja kertauma

Renessanssin ajalla yksilöllisyyttä korostava humanismin aate ilmeni musiikissa: Tunteita tuotiin esiin sanojen ja melodian avulla.(Helistö, Pohjola & Urho 1988, 147.) Antiikin ideoista runouden ja musiikin yhteys sekä musiikin eettinen vaikutus kiinnosti ko. ajan muusikoita. Laulujen sanat välittivät musiikin eettistä sisältöä ja musiikin tuli seurata sanoja. (Linnankivi, Tenkku, & Urho 1981, 28.)

”Humanisti pitää jokaista yksityistä ihmistä itsessään arvokkaana... Humanistit ovat rationalisteja, koska pitävät ihmisjärkeä parhaana oppaana elämän ongelmia kohdatessa. Humanistien mielestä jokaisen vastuullisen ihmisen tulisi tehdä valintansa itse. Humanistiset hyveet ovat totuuden kunnioitus, henkilökohtainen vastuu, suvaitsevaisuus, huomaavaisuus, avara myötätunto, yhteiskunnallinen valveutuneisuus, pyrkimys yhteistyöhön ja huolenpito luonnosta.” (Erolainen 2006.)

Laulaja-lauluntekijä eli singer-songwriter on muusikko, joka säveltämisen ja sanoittamisen lisäksi laulaa itse kappaleensa sekä säestää itseään jollain säestyssoittimella. (Wikipedia viitattu 3.2.09) Laulaja-lauluntekijäperinne on alkuaan lähtenyt Pohjois-Amerikasta. Yhdysvalloissa ja Britanniassa folkmusiikkiliikkeen kasvualustana toimivat opiskelijat 1950 –luvun lopulta. (Rautiainen 2001, 233-236) Laulaja-lauluntekijän persoonallinen ote ja omakohtaisuus kuuluu musiikista. Trubaduuriperinne, tarinan-kerronta ja laulaja-lauluntekijän oma kokemusmaailma yhdistyvät esityksessä.

Mitä ajatuksia laulujen kirjoittamisesta ollaan kaksituhattaluvun globaalissa maailmassa? Hittejä pitäisi syntyä ja kuitenkin median valtavirtaan hukkuu paljon hyviä lauluja. Säveltäjä-sanoittaja, Apulannan Toni Wirtanen koittaa hahmottaa radiohitille reseptiä, mutta toteaa Teostory –lehden (2008, 9-10) artikkelissa, että radiohittiä ei voi etukäteen suunnitella. Hän kokee, että ”Musiikin tekijä tekee aina sellaista musiikkia,

josta hän itse tykkää”. Tilaustöiden tekemisen Wirtanen kokee suunnitelmallisempina, kuin omalle yhtyeelle. Laulujen sävellyksessä tulee olla yksinkertaiset elementit ja syvyys sekä muistaa, että musiikin tehtävä on olla tunteenvälityskappale. Samassa artikkelissa säveltäjä Esa Nieminenkin hahmottaa radiohitin reseptiä, mutta muistuttaa, että hyvällä biisillä voi olla nykyään vaikea päästä soittolistoille. Seuraavat *balladillekin* ominaiset tekijät hänen hittireseptistä kuitenkin löytyy (Teostory 3 2008, 10):

- ◆ Voimakas ja helposti mieleen jäävä kertosäe
- ◆ Kertosäettä toistetaan mahdollisimman monta kertaa
- ◆ Harvoin ollaan kovin onnellisia, yleensä kaivataan, jätetään tai hamutaan
- ◆ Teksteihin tuoreita havaintoja elämästä ja parisuhteesta

Salo (2006, 7) toteaa jo laululyriikkakirjan alkusanoissa, että ”jokainen lauluntekijä on ainutlaatuinen ja jokainen laulu uniikki.” *Sateen ääni* -kirjan takakannessa on kuvaileva teksti siitä, millainen tulisi hyvän laulutekstin olla:

”Hyvä lauluteksti on kuin sade, se yllättää, virkistää ja puskee mutavyöryt liikkeelle. Tärkeintä on kuitenkin sateen ääni.” (Salo 2005)

”Kieli on työkalu, joka täytyy saada soimaan” kuvailee Ismo Alanko Helsingin Sanomien artikkelissa *Ankarien konsonanttien lyriikkaa* (Latvala 2008). Hän ei toteuta mitään erityistä biisintekokaavaa, vaan kokee, että jokaisella laululla on oma metodinsa. Alussa on visio, jota kohti laulunkirjoittaja kulkee. Suomen kieli on loistava instrumentti pitkien vokaalien ja ankarien konsonanttien ansiosta. Laulajan tulee olla esityksessään uskottava ja tunteita herättävä. Alangon mielestä hyvä lauluteksti on seuraavanlainen (Latvala 2008):

- ◆ Yksinkertainen, svengaava pintataso
- ◆ Kieputettu sopivasti koukkuja
- ◆ Pintatason alla on kuulijoiden tunteita tavoittava syvempi taso
- ◆ Ei loppusointuista riimittelyä ⇒ Liian tiukat riimit ovat jäykkiä ja ennalta arvattavia
- ◆ Musiikin tulee viestittää vahvoja tunteita
- ◆ Kirjoittajan oma taitavuus tai älyllinen leikkittely ei saisi tulla läpi

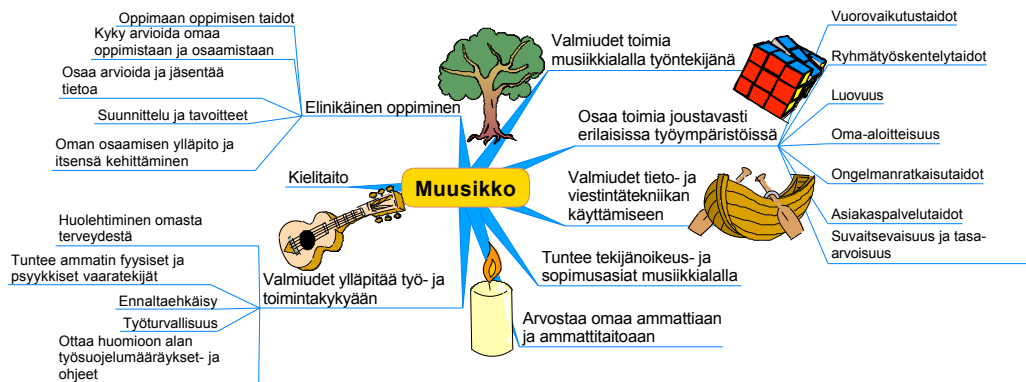
Karhumaa (2000, 49) näkee, että teknologian kehitys on muuttanut laulun kirjoittamista. Musiikkia voidaan säveltää reaaliajassa erilaisten ohjelmien avulla. Biisinteko ei ole enää kovin abstrakti prosessi. Teknologia mahdollistaa biisien uusiokäytön:

”Joskus kuulee sanottavan, että kaikki musiikki on jo tehty. Tämä väite saattaa pitää paikkansa. Jos sama biisi esitetään eri tyylilajissa, erilaisilla soundeilla sekä eri esittäjän tulkitsemana, saattaa seurauksena olla, että biisiä ei enää yhdistetä alkuperäiseen. Rockbiisi saattaa olla kopio kolmesataa vuotta vanhasta klassisesta sävellyksestä tai sen osasta.” (Mt.,4)

3 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET

Ammatillisen peruskoulutuksen tulee antaa opiskelijalle laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin ja erikoistuneemman osaamisen ja työelämän edellyttämän ammattitaidon yhdellä tutkinnon osa-alueella siten, että hän voi tutkinnon suoritettuaan sijoittua työelämään, suoriutua alansa vaihtelevista tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammatitaitoaan läpi elämän. Yhteistyöllä elinkeinoelämän ja työpaikkojen kanssa tulee varmistaa, että koulutus vastaa työelämän ammatitaitovaatimuksia. Koulutuksen tulee edistää työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi. (Ammatillisen peruskoulutuksen tarkoitus Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa 2001, 9)

Opetusta varten koulutuksen järjestäjän tehtävänä on laatia ja hyväksyä opetussuunnitelma noudattaen opetushallituksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteita. (OPH 2001, 3) Opetussuunnitelman perusteet luo raamit koulutuksen järjestäjälle määrittellä yksityis-kohtaisemmin opetuksen sisältöä ja menetelmiä. Niiden puitteissa voidaan huomioida oppilaan yksilölliset tarpeet ja valmiudet.

KUVAAJA 1. Musiikkialan perustutkinnon tavoitteet (OPH 2001. 12–13)

Opetussuunnitelmaa voi tarkastella prosessina, jossa opettaja ja oppilas pyrkivät vuorovaikutuksessa toteuttamaan koulutuksen tavoitteita. Keskeisessä roolissa on oppimisen taitojen opettaminen. Opettaja luo ympäristön, jossa oppimisen taidot voivat kehittyä. Sen lisäksi, että opettaja on alansa asiantuntija tiedollisessa ja taidollisessa mielessä, hänen on myös pystyttävä ymmärtämään ja tukemaan oppilaiden yksilöllisiä oppimisprosesseja. (Anttila 2004, 127.) Opetussuunnitelman perusteet huomioi nykyisen oppimiskäsityksen, joka korostaa opiskelijan aktiivista roolia oppijana. *Konstruktivistinen oppimiskäsityksen* mukaan oppimisprosessia säätelee oppilaan oma toiminta tavoitteineen:

”Ymmärrys syntyy, kun opiskelija aktiivisesti valikoi tietoa ja muodostaa oman käsityksensä asiasta. Opiskelija muoaa oppimisensa lopputulosta omalla toiminnallaan ja on itse vastuussa

oppimisesta. Syvälinen oppiminen vaatii mahdollisuutta käsitellä oppimiskokemuksia yhdessä kokeneiden työntekijöiden ja opettajien kanssa.” (OPH 2001, 109-110.)

Musiikkialan perustutkinnon ja koulutusohjelmien tavoitteet on määritelty Opetushallituksen ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteissa. Musiikkialan perustutkinnon yleistavoitteena on, että tutkinnon suorittaneella on sellaiset valmiudet, että hän osaa toimia työntekijänä musiikkialan osaamista vaativissa tehtävissä (OPH 2001, 12). Koulutukselle asetettujen tavoitteiden tematiikkaa ovat mm. vuorovaikutustaidot, tietoyhteiskunnassa tarvittavat valmiudet, työkyvyn ylläpito, kyky arvioida omaa oppimista ja osaamista, elinikäinen oppiminen, tiedon monipuolinen konstruointi ja arviointi sekä tekijänoikeudet.

“Muusikon koulutusohjelman tulee tuottaa opiskelijalle sellaiset valmiudet, että hän kykenee toimimaan paitsi esiintyvänä muusikkona myös esimerkiksi erilaisissa musiikin palvelu- ja tuotantotehtävissä sekä hakeutumaan alan jatko-opintoihin. Hän tuntee musiikkikulttuurin eri ilmenemismuotoja ja osaa soveltaa musiikin tiedollista osaamistaan omassa musiikillisessa ilmaisussaan ja työssään. Hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään jatkuvasti omia musiikillisia taitojaan sekä hallitsemaan erilaisten esiintymistilanteiden paineet.” (OPH 2001, 13.)

Oppilaspainotteinen opetussuunnitelma rakentuu yksilön kehittämisen näkökulmalle. Opetuksessa korostuvat elämänläheisyys, ongelmanratkaisu ja oppilaan persoonallisten kehitystarpeiden ruokkiminen. Opetussuunnitelma on joustava ja ottaa huomioon oppilaan tarpeet ja lähtökohdat. Oppimisen pitää olla mielekästä. *Yhteiskunta-aspekti* korostuu etenkin ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmissa, koska niiden tulee huomioida työelämän odotukset. (Uusikylä & Atjonen 2005, 52–53)

Koulutuksen arvoperustan tulee olla *holistisen ihmiskäsityksen* mukainen, jolloin Ilmonen mukaan ”musiikin opiskelua aktivoivan motivaatioperustankin täytyy olla tuotosajattelua laajempi ja syvämmämpi.” musiikkikoulutuksen humanit arvot ovat luovuus, kriittinen ajattelu, itseymmärrys ja sosiaalisuus. (Ilmonen 2003, 93-94.) Opetushallituksen määritelmän mukaan koulutuksen arvoperustan tulee olla holistinen. Ihminen nähdään holistisen ihmiskäsityksen mukaan psyykkis-fyysis-henkisenä olentona. Opetushallitus on musiikkialan perustutkinnon opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikkialan koulutuksen arvoperustan seuraavasti (2001, 114):

”Musiikkialan koulutuksen perustana on kokonaisvaltainen käsitys ihmisestä. Musiikki, kuten taiteet yleensä, toimii inhimillistä identiteettiä luovien henkisten arvojen korvaamattomana elementtinä. Musiikkialan koulutuksen arvopäämääränä on varsinaisen musiikillisen osaamisen kehittämisen ohella opiskelijan persoonallisuuden ja yhteistyökykyisyyden kokonaisvaltainen kehittäminen, jossa korostuu yksilön rooli esteettisten elämysten kokijana luojana ja välittäjänä.”

”Musiikkialan ammattietiikka edellyttää koulutuksessa saavutettujen taitojen ja tietojen ohella kykyä hallita joustavasti työtilanteita sekä valmiutta niin itsensä jatkuvaan kehittämiseen kuin työympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseen. Musiikki on kansainvälinen, rajoista piittaamaton, kulttuurisidonnainen kieli. Musiikkialan koulutuksen tulee tukea opiskelijan oma-aloitteisuutta, hyvää itsetuntemusta ja ennakkoluulottomuutta sekä antaa valmiuksia eri kulttuurien ja musiikkilajien kohtaamiseen.”

Säveltämisen ja sovittamisen opintojakso kuuluu valinnaisiin ammatillisiin opintoihin, jonka kokonais opintoviikkomäärä on 5.

3.2.26 SÄVELTÄMINEN JA SOVITTAMINEN, 5 OV

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava tehdä pienimuotoisia ja helpohkoja sävellyksiä ja sovituksia. Hänellä on oltava käsitys säveltäjäksi ja sovittajaksi kehittymiseen liittyvästä jatkuvasta kasvuprosessista sekä oman sävellyksellisen ilmaisunsa kehittämismahdollisuuksista. Hänen on osattava käyttää musiikin hahmottamistaitojaan välineenä sovitustyössään sekä sävellyksellisen ilmaisunsa jäsentämisessä ja kehittämisessä. Opiskelijan on osattava hyödyntää sävellysprosessin tuntemustaan osana ammatillisen muusikkoutensa kehittämistä, ja hänen on osattava kehittää taitojaan jatkuvasti.

- ▲ Keskeinen sisältö on säveltäminen ja sovittaminen sekä musiikin teoreettisten tietojen ja taitojen soveltaminen.

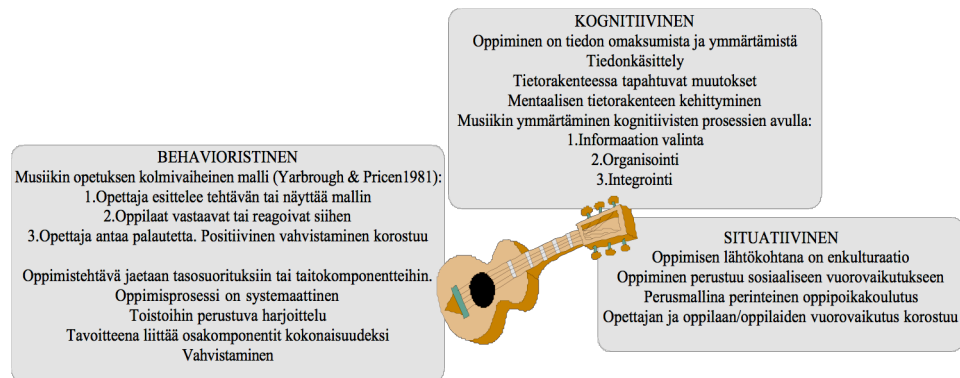
Arviointi, tyydyttävä (T1)

- Opiskelijan on osattava
- tehdä ohjatusti pienimuotoisia helpohkoja sävellyksiä tai sovituksia
 - soveltaa sävellyksissään ja sovituksissaan keskeisiä teoreettisia taitojaan.

KUVA 1 Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet (2001, 76): valinnaiset ammatilliset opintokokonaisuudet/ Säveltäminen ja sovittaminen

4 NÄKEMYKSIÄ MUSIIKIN OPETTAMISEEN

”Musiikin eksplisiittinen oppiminen rakentuu implisiittisesti omaksuttujen havaitsemisen tapojen ja taitojen varaan, joita kehitetään aktiivisesti musisoinnin avulla” Ahonen (2004, 15) kiteyttää musiikin oppimista. Tarkkaavaisuutta suunnataan musiikkityylien kannalta keskeisiin piirteisiin ja niitä tehdään tietoisemmaksi kuten esimerkiksi musiikin elementtien nimeäminen ja musiikin symbolien kuvaaminen. Ahonen tuo esiin kolme musiikin oppimisen näkökulmaa (kuvaaja 1): *Behavioristinen-, kognitiivinen- ja situatiivinen näkökulma.*

KUVAAJA 1. Behavioristinen- kognitiivinen- ja situatiivinen näkökulma musiikin oppimiseen (Ahonen 2004, 16–27).

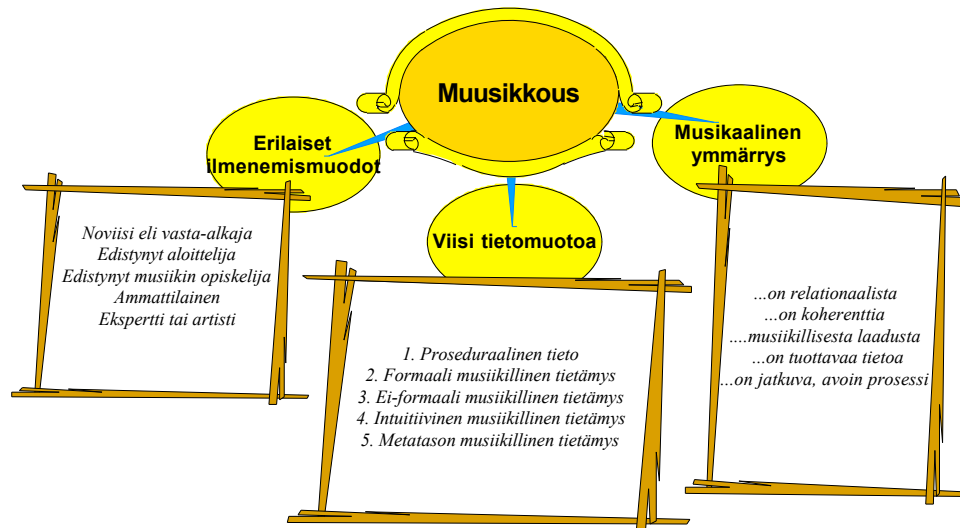
Opettamisessa voidaan erottaa opettaja – ja oppilaskeskeinen suuntaus. Musiikkikasvatuksen kentällä esiintyy kolme opetusnäkemystä *didaktinen-, pedagoginen- ja progressiivinen opetusnäkemys*. Perinteinen didaktinen opetusnäkemys nähdään suorituspainotteisena pedagogiikkana –substanssin siirtäminen opettajalta oppilaalle. *Didaktinen opetusnäkemys* nähdään lähinnä teoreettisen tiedon, teknisen taidon ja virheettömän suorituksen tavoittelemisena kokeissa ja esiintymistilanteissa. Didaktista opetusnäkemystä leimaa opettajajohtoisuus ja se perustuu behavioristiseen ihmis- ja oppimisnäkemykseen. *Pedagoginen opetusnäkemys* pyrkii kehittämään musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi oppilaan henkisiä oppimisen edellytyksiä. Näitä ovat mm. minäkäsitys, itseluottamus, opiskelumotivaatio, oppimistyylit ja informaation prosessointitavat. Oppijaa pyritään kehittämään kokonaisvaltaisesti (holistisesti), jolloin huomioidaan tämän sosiaalinen, historiallinen, tiedollinen ja taidollinen konteksti. Didaktinen opetusnäkemys on osa pedagogista opetusnäkemystä. *Progressiivinen opetusnäkemys*

korostaa oppilaskeskeisyyttä. (Anttila 2004, 28–31; Anttila & Juvonen 2002, 274–280.) Pedagogisen opetusnäkemysten mukaan opettajan on pyrittävä kehittämään oppilaan tietämystä kolmella alueella, jolloin yhdistyvät niin aineenhallinta, kuin opiskelijan psyykkiset ja sosiaaliset edellytykset (Anttila 2004, 34):

1. Musiikki, musisoiminen ja musiikinopiskelu.
2. Opiskelija itse musiikinopiskelijana.
3. Musiikillinen ja sosiaalinen ympäristö, jossa opiskelija toimii ja jonka osa hän on.

Praksiaalisen musiikkikasvatusnäkemysten pragmaattiset arvot perustuvat humanistiseen orientaatioon ja konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen. Musiikkikasvatus on muusikkouden kehittämistä. *Muusikkous (musicianship)* koostuu viidestä tietomuodosta, erilaisista musikaalisista ymmärryksenmuodoista ja muusikkoutta ilmenee eri tasoilla (kuvaaja 2). Musiikki on väline minän ja itsetuntemuksen kasvuun (Anttila & Juvonen 2002, 20; Juvonen 2000, 13). Näkemys korostaa musiikin monimuotoisuutta laaja-alaisena ja suvaitsevaisena inhimillisen käytännön muotona. Praksiaalisen musiikkikasvatusnäkemysten mukaan *musiikki on toimintaa*, joka tarkoituksellisenä ja harkittuna sisältää aina myös tietoa (Anttila & Juvonen 2002, 21). Toiminta tarkoittaa musiikin esittämistä, musisoimista sekä improvisointia. Lähtökohtaolettamus on, että musiikki on tarkoituksellisen inhimillisen toiminnan muoto (Juvonen 2000, 13). Elliott (1995, 74) kuvaa muusikkouden kehittämistä *progressiivisena prosessina*. Praksiaalisen musiikkikasvatusfilosofian oppimisorientaation mukaan yksilön kokemuksellinen tiedon konstruointi tapahtuu hänen kulttuuritaustaansa vasten. Kasvatuksen tehtävä on tuottaa haasteita ja niiden saavuttamisen tuottama tyydytys. Opettajan rooli on luoda edellytykset yksilön minän ja itsetunnon kasvuun. Elliott (1995, 74) kuvaa opettajan roolia seuraavasti: ”...music educator’s role is principally one of mentoring, coaching, and modeling for music students conceived as apprentice musical practitioners.” Elliottin mukaan musiikki tulisi ymmärtää suhteessa merkityksiin ja arvoihin, jotka käytännön musisoinnissa ja musiikin kuuntelussa tulevat esiin niiden kulttuurisessa kontekstissa (emt. 1995, 14; Aittakumpu 2006, 51). *Proseduraalinen tieto* on luonteeltaan praksiaalista. Sisäisesti motivoitunut musiikillinen toiminta tuottaa teki-jälleen positiivisia kokemuksia (*Flow*) ja vahvistaa *musiikillista minäkäsitystä*. Juvonen (2008, 29–31) näkee opettajan roolin ja vastuun minäkuvan muokkaajana erittäin suurena:

”Opettajan tulisikin kaikessa toiminnassaan huomioida oppilaidensa muovautumassa oleva minäkäsitys yhteydessä heidän persoonaansa ja maailmankuvaansa ja pyrkiä toimimaan myönteisesti kasvua rohkaisten sekä kannustaen.”

KUVAAJA 2. Muusikkouden osatekijät ja ilmenemismuodot Praksiaalisesti musiikki kasvatusnäkökulman mukaan.

Pragmaattisessa kasvatusnäkökulmassa arvostetaan uusia kokemuksia avaavia kokemuksia. Kasvatusajattelua kutsutaan myös *progressivismiksi (progressive prosess)*. Kasvatuksen päämääränä on monipuolinen kasvu. Pragmatistisen tutkimus- ja oppimiskäsityksen mukaan tietoa ja taitoa ei edes voida jyrkästi erottaa toisistaan. Pragmatistinen etiikka nähdään myös humanistisena. *Humanismi* on elämänsänsä (von Wright 1981). Haapala ja Pulliainen määrittelevä humanismin olevan ihmisen ja hänen inhimillisinä pidettyjen ominaisuuksiensa tärkeyttä korostava ajattelutapa (1998, 150). Ihminen muodostaa maailmaa koskevia uskomuksia ja selvittelee niitä ongelmatilanteita, joihin hän elämässään joutuu. Kaikki oppiminen ja opettaminen tapahtuu käytäntöjen ja niihin liittyvien taitojen muovaamassa kontekstissa. (Pihlström 2007) Pragmatismi painottaa tiedon ja toiminnan yhteenkuuluvuutta. Tiedollinenkin oppiminen on taitavan tekemisen oppimista ja ”tekemällä oppimista” (*learning by doing*) ja ajattelua esiintyy vain toiminnallisissa konteksteissa. Taitojen oppimisen kannalta keskeistä luovuuden käsitettä voidaan lähestyä pragmatismia kautta. Pragmatismia pidetään jopa eräänlaisena luovuuden filosofiana:

”Koska pragmatisti painottaa, että ajattelu on tuotava osaksi toimintaa ja että ideat ja käsitteet on pantava työhön osana inhimillistä kokemusta, jotta niiden varsinaisen (pragmaattinen) merkitys voitaisiin saada selville. Ajatusten, käsitysten ja käsitteiden kokeellinen käyttö kokemuksen virrassa on niiden luovaa käyttämistä (Pihlström 2007).”

Taidollista tietoa kutsutaan *Proseduraaliseksi tiedoksi*. Proseduraalinen muisti on motoristen toimintojen muisti, taitomuisti, jossa muistiin taltioitu tieto ilmenee suoritukseksi (Helsingin yliopiston Psykologian laitoksen Internetsivut). Proseduraalinen tieto (*knowing-how* -tieto) on luonteeltaan praksiaalista. Ahosen (2001) mukaan tämä tietämisen laji onkin vaikeampaa kuvata kuin deklaraatiivinen tietämys. Tieto liittyy soi-

van ääniaineksen rakenteiden havaitsemiseen ja musiikkina kokemiseen. Musiikin ymmärtämisen kannalta se on kuitenkin keskeinen tiedon alue. Proseduraalisen tiedon oppiminen vie aikaa ja saattaa olla vaikeampaa omaksua, mutta unohtaminen on hitaampaa kuin deklaratiiivisen tiedon. Ahonen korostaa proseduraalisen tiedon tärkeyttä musiikin oppimisessa ja opettamisessa, mutta pitää deklaratiiivista tietoa proseduraalista tietoa täydentävänä. Immonen toteaa (2007, 15), että soittotaitoa ei ole ilman proseduraalista tietoa, mutta musiikillisten sääntöjen avulla deklaratiiivinen tieto tuodaan käytäntöön.

”Music making is essentially a matter of prosedural knowledge... it is reasonable to argue that at least four other kinds of musical knowledge contribute to the prosedural essence of music making in a variety of ways.” (Elliott 1995, 53)

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen nähdään aktiivisena tiedon konstruointiprosessina (esim. Tynjälä 1999; Rauste-von Wright & von Wright 1994; Ojanen 2001). Keskeisenä ajatuksena on oppilaan oma tiedon uudelleen konstruointi, jota säätelee oppilaan aikaisemmat tiedot, käsitykset ja kokemukset. Oppiminen on oppijan oman toiminnan tulosta ja sosiaalisella vuorovaikutuksella on keskeinen rooli oppimisessa. Vaikka oppimisprosessin toimintaa ohjaa tavoite ja tavoitteen oppimisen kriteerit, oppimista säätelee kuitenkin, mitä oppija tekee (Kts. Rauste-von Wright & von Wright 1994 ja Ojanen 2001). Todellisuus, jossa yksilö toimii, perustuu hänen tulkinnoilleen. (Anttila 2008, 162.) Konstruktivistisen oppimisorientaation mukaan näkemys oppimisprosessista on merkitysten konstruointi kokemusten pohjalta. Kasvatuksen tehtävänä on konstruoida tietoa. Opettajan rooli on keskustella merkityksistä oppijan kanssa ja auttaa merkitysskeemojen rakentamista. Käsitykset oppimisesta ohjaavat opettajan toimintaa.

5 BIISINIKKARIKURSSI

Biisinikkarikurssi on laulun kirjoittamisen kurssi. Se on osa säveltämisen ja sovittamisen 5 opintoviikon opintokokonaisuutta. Kurssin laajuus on 3 opintoviikkoa. Musiikkialan perustutkintolinjan opiskelijoille kurssin arviointiasteikko on T1-K5. Kurssi kestää koko lukuvuoden 2008-2009 ja oppitunti on perjantaisin klo 14-15.30. Seuraavassa laatimani kurssin sisältö ja tavoitteet:

Valinnaiset ammatilliset opintokokonaisuudet/ Säveltäminen ja sovittaminen
Biisinikkarikurssi (=Lauluntekokurssi) 3 ov
Op. Jaana Raivio

Tavoitteet:

Oppilas saa työvälineitä laulun eri osa-alueisiin, mm. lauluyriikka, säveltäminen, demoversioiden tekeminen, sovittaminen. Oppilas saa valmiudet laulujen tekemiseen, mikä voi lisätä hänen työmahdollisuuksiaan musiikkialalla

Sisältö:

Oppilas tutustuu erilaisiin singer-songwriter -tyyppisiin laulun työvälineisiin joiden osa-alueet ovat lauluyriikka, säveltäminen, demoversioiden äänittäminen ja sovittaminen. Lisäksi tutustuu tekijänoikeusasioihin sekä musiikkien ja musiikintekijöiden edunvalvontayhdistyksiin

Lauluyriikka	Säveltäminen	Demoversiot	Sovittaminen
Lauluyriikkateoriaa Erilaiset työvälineet laulutekstin tekemiseen mm. tekstin idean synnyttämien, riimitys, tarinan kerronta, nuottikuvaan tekstin kirjoittaminen	Melodian/sointujen säveltäminen valmiiseen tekstiin Rakenne Tyyllilajin valinta Erilaisia työkaluja säveltämistyöhön mm. internetin tuomat mahdollisuudet, notaatio-ohjelmat	Kotikoneäänitykset Studiotyöskentely Treenikämpä-äänitys yms.	Laulun säestyksen valinta Soinnutus Kokoonpanon huomioiminen Musiikilliset tyylipiirteet Eri soitinkokoonpanojen käyttö (sovittaminen mm. puhaltimille, kuorolle ja jousille)

SUORITUS

Ryhmätyöskentelyä

Henkilökohtaista ohjausta

Itsenäistä työskentelyä

Verkkokurssina toteutetaan ”Internetin tuomat mahdollisuudet musiikin tekemiseen”

(notaatio, äänitys- ja editointi, oman musiikin esille tuominen, tekijänoikeusasiat yms.)

Studiotyöskentely

Esiintyminen Biisinikkariklubilla keväällä 2009

Äänitetään kurssin lauluista demotason äänitteitä

Kurssi arvioidaan asteikolla T1-K5

Kurssilla pyritään työstämään lauluja eri lähtökohdista (Kurssimateriaalina esimerkit LIITTEET 1, 2, 3, 5, ja 7). Lauluja tehdään niin yksin kuin yhdessä. Tavoitteena on, että oppilas työstäisi jatkuvasti omaa musiikkia ja kurssi tarjoaa työvälineitä luovaan työhön. Kurssilaiset arvioivat toistensa lauluja ”positiivisen ja kannustavan” palautteenannon hengessä. Palautteenannon merkityksenä on pyrkimys reflektoida omia työtapoja ja musiikkinäkemyksiä. Kurssilla kuunnellaan ja analysoidaan tarvittaessa eri lauluntekijöiden ja artistien lauluja (LIITE 6). Studiotyöskentely tapahtui koulun studiossa. Äänittäjinä toimivat työharjoitteluaan suorittavat musiikkiteknologian toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijat.

BIISINIKKARIKURSSIN TAPAHTUMAKALENTERI 2008-2009

SYYSKUU	Kurssi alkaa	Laululyrikka & säveltäminen
LOKAKUU	Studioäänitystä omista lauluista	Laululyrikka & säveltäminen, soinnutus
MARRASKUU	Studioäänitystä omista lauluista	Ryhmäyötehtävänä suklaa-mainoslaulu, tunnari TV –sarjaan Kyläkatu, tilausbiisit: rockduetto, gospelkuorolaulu ja synttärilaulu viiskymppiselle naiselle (1 tehtävä per ryhmä) Säveltäminen valmiiseen tekstiin (yksilötehtävä)
JOULUKUU	Studioäänitystä ryhmätyönä toteutetusta laulusta	Kerätään palautetta toisilta opiskelijoilta omista lauluista Ryhmäyötehtävänä joululaulu Melodian säveltäminen valmiseen sointurakenteeseen
TAMMIKUU	Omien laulujen työstämistä Perehdytään sovittamiseen ja lead sheet -bändilapun kirjoittamiseen Tutustutaan bändipartituureihin	Palautteiden jako Opettaja kerää palautetta kurssista ja pyytää toivomuksia kurssin toteuttamiseksi Laululyrikka: Draaman rakenne
HELMIKUU	Sovittaminen eri instrumenteille	Sektionaalinen harmonia Kuunnellaan ryhmäyötehtävien studioäänitetuotokset
MAALISKUU	Sovittaminen puhaltimille ja jousille Oman laulun äänittäminen	Ryhmäyötehtäviä mm. improviisaatio laulun luomisen pohjana
HUHTIKUU	Laulujen ja sovitusten työstämistä biisinikkariklubille Oman laulun äänittäminen	Melodian teeman variointi Pitkäkestoinen radiohitti Internetin tuomat mahdollisuudet oman musiikin esille saattamiseksi
TOUKOKUU	Laulujen ja sovitusten työstämistä biisinikkariklubille	Biisinikkariklubiesiintyminen 14.5.09

6 KURSSIN TOTEUTUMISESTA

Tammikuun tunnilla 30.1.09 keräsin oppilailta palautetta ja toivomuksia, mitä asioita he haluaisivat kurssilla käsiteltävän. Palaute oli pääasiassa positiivista ja oppilaat kokivat kurssin tarpeelliseksi ja mielekkääksi. Toivomuksena oli laulujen sovittaminen ja katsaus hittibiisinaineisiin. Ryhmätyöskentelyn kurssilaiset kokivat mielekkäänä. Henkilökohtaista palautetta opettajalta kaipasi osa oppilaista ja toiset kokivat yhteisen palautteenannon mielekkääksi. Toivottiin myös tunnettujen artistien biisintekovinkkejä. Seuraavassa muutama saamani palaute:

”Minusta on ollut hienoa, että biisien eri elementtejä (sanat, melodia, soinnutus) on käsitelty omina kokonaisuuksina. On voinut keskittyä vaikka pelkkään melodian rakentamiseen valmiiseen sointupohjaan. Äänitysmahdollisuus on ollut todella tärkeä osa kurssia. Valmiiden biisien analysointi (sekä kurssilaisten, että muiden) on ollut kiinnostavaa.”

”Tosi kiva juttu, että tällöinen kurssi on! Ihan mukavia näkökulmia on biisien tekemiseen löytynyt. Kiva, että ylipäänsä on kurssi, jossa voi tuoda omia tuotoksia esille ja on palautteen antajia! Palautetta tarvitaan ja sitä kautta voi miettiä biisejään vähän pitemmälle ja toiselta kantilta. Ja kuulee, miten erilaisia biisejä ihmiset tekevät ja sitä kautta voi miettiä, mikä on se oma vahvuus.”

Kurssi on tarkoitus päättää toukokuussa 2009 Biisinikkariklubiin, missä opiskelijat esittävät omia laulujaan. Bändi kootaan pääasiassa kurssilaisista, koska opiskelijoiden edustama instrumenttikirjo on tarpeeksi laaja (laulajia, pianisti, viulisteja, rumpali, basisti, kitaristeja, sellisti yms.). Näin bänditreenit on helppo ajoittaa kurssin oppituntiaikaan, jolloin mahdollisimman moni pääsee paikalle. Kurssilaiset voivat työstää yhdessä bändin kanssa sovituksiaan.

Verkkokurssina toteutetaan kevään aikana, jos aika antaa laulujen kirjoittamisen lomassa myöten, *Internetin tuomat mahdollisuudet musiikin tekemiseen*. Opettajan pedagogisten opintojen Verkko-opetus -opintojaksolla laadimme toisen opettajaopiskelijan kanssa materiaalia, jota mahdollisesti myöhemmin liitetään koulun oppimisolustaan. Keväällä on tarkoitus tutustua internetin tarjoamiin musiikinteko-ohjelmiin ja oman musiikin esille saattamismahdollisuuksiin.

Kokemukset kurssista on omakohtaisesti myönteiset. Haastavaksi koen materiaalin laatimisen, koska joudun miettimään oppilaiden valmiustasoa musiikin tekemiseen. Toiminnallisuus tekee oppimisen mielekkääksi ja liika teoretisointi saattaa laskea motivaatiota. Laulujenkirjoittamisteorian tarkoitus on antaa ideoita opiskelijan omaan luovaan prosessiin ja avata muita näkökulmia ja vaihtoehtoja. Tärkeimmäksi koen

kuitenkin tekemisen meiningin: Lauluista tehdään demoversioita ja bändin kanssa työestetään sovitustideoita. En halua myöskään kahlita luovaa prosessia, vaan jokainen oppilas työstää laulunsa oman näköiseksi. Yhdessä sitten pohdimme mikä toimii ja mikä ei ja miten biisiä voisi hioa vielä paremmaksi.

Jos vertaan kurssin keskeisiä tavoitteita opetussuunnitelman perusteisiin, joita esittelin luvussa 3 (OPH 2001, 9, 76, 109–110, 113–114), koen, että tarjoamani kurssi toteuttaa monia siinä esitettyjä tavoitteita. Ammatillisen peruskoulutuksen tarkoituksena (OPH 2001, 9) on, että oppilas valmistuttuaan suoriutuu alansa vaihtelevista tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammatitaitoaan läpi elämän. Koulutuksen tulee edistää työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi. Koulutus tarjoaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin. Opiskelija saa valmiuksia toimiakseen erilaisissa musiikin palvelu- ja tuotantotehtävissä. Lauluntekukurssin tavoitteena on, että opiskelijat saavat valmiuksia itsenäiseen työhön ja saavat mahdollisuuden laajentaa ammatillista osaamistaan. Laulujen kirjoittaminen itselle tai tarjoaminen muille artisteille on itsenäistä ammatinharjoittamista. Yhä useampi musiikin tekijä tuottaa oman materiaalinsa.

Tällaisella luovan työn kurssilla korostuu yksilön rooli esteettisten elämysten kokijana, luojana ja välittäjänä. (emt.,114) Tavoitteena on tukea opiskelijan omaaloitteisuutta, hyvää itsetuntemusta ja ennakkoluulottomuutta sekä antaa valmiuksia eri kulttuurien ja musiikkilajien kohtaamiseen. Muiden opiskelijoiden ja musiikintekijöiden laulujen kuuntelu ja analysointi lisää suvaitsevaisuutta ja reflektiivistä analysointikykyä. Kuuntelemalla ja itse tuottamalla musiikkia opiskelija oppii tuntemaan musiikkikulttuurin eri ilmenemismuotoja ja osaa soveltaa musiikin tiedollista osaamistaan omassa musiikillisessa ilmaisussaan ja työssään. (emt.) Laulujen kirjoittaminen vaatii aikaa, pitkäjänteisyyttä ja erilaisten työskentelytapojen tuntemusta. Oppilaalle toivottavasti kehittyy kyky hallita joustavasti työtilanteita sekä valmiutta itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Kurssin opiskelijat oppivat tekemään pienimuotoisia helpohkoja sävellyksiä ja sovituksia osa ohjatusti ja osa itsenäisemmin. Saavat käsityksen, millainen on kasvuprosessi lauluntekijäksi kehittymiseen. Laulunkirjoittamiskurssi on oivallinen tapa integroida musiikin teoria-aineet osaksi kurssia. Tavoitteena on, että opiskelija kykenee soveltamaan musiikin teoreettisia tietoja ja taitoja. Perusajatuksena oppimiskäsityksen

konstruktivistinen näkökulma (emt., 109–110) sekä kognitiivinen ja situatiivinen musiikin oppimisen näkökulmat. (Luku 4) Oma näkemys opettamisesta on progressiivinen ja pedagoginen. Praksiaalinen musiikkikasvatustietämys (luku 4) korostaa, että musiikki toimii välineenä yksilön kehitysprosessissa. Musiikkikasvatustietämys on *muusikkouden* kehittämistä. Toiminnallisuus kehittää muusikkouden eri osa-alueita ja ilmenemismuotoja.

Luovan työn kurssissa tulisi mielestäni korostua oppilaskeskeisyys. Opettaja antaa työvälineitä ja näkökulmia ja opiskelija luo tehtävän, tässä tapauksessa laulun, omista lähtökohdistaan käsin. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, en halua puuttua opiskelijoiden omaan musiikintietämiseen. Tärkeintä on, että he löytävät heille ominaisen tavan luoda ja esittää musiikkia. Persoonallinen ote on edelleen se tavaramerkki, millä monet lauluntekijät ja artistit ovat päässeet pitkälle.

7 ITSEARVIOINTI

Laulujen kirjoittaminen on itselleni ollut enemmänkin luovaa työskentelyä, sanojen pyörittelyä suussa ja paperilla, laulamista ja soittamista. Vaikka olenkin opiskellut musiikkia, en ole laulujen kirjoittamiseen suhtautunut teoreettisesti tai kovinkaan vakavasti. Mielestäni lauluja syntyy jos on syntyäkseen. Välillä on aikoja, ettei saa mitään laulua aikaiseksi. Tekijänoikeuskorvaukset ja radiosoitto tuovat mukavaa lisäbonusta, mutta opetustyö takaa taloudellisen toimeentuloni, joten minun ei ole pakko olla luova, jos ei siltä tunnu.

Koen palkitsevaksi sen, että olen saanut toteuttaa kurssin, minkä olen itse kehitellyt ja ehdottanut toteutettavaksi. Vastaani kuitenkin tuli täysin uuden asian opettaminen. Se kieltämättä toi haasteita ja välillä uskonpuutetta itseni. Mitä kaikkea nyt laulujen kirjoittamisesta voikaan opettaa? Pysin kokoamaan kasaan asioita, mitä itse olin erilaisilla kursseilla opiskellut laulujen kirjoittamisesta ja mitkä koin silloin hyväksi. Totuus on että laululyriikan kirjoittamista, säveltämistä ja sovittamista oppii tekemällä ja teoria toimii tukena ja apuna. Itse se vitsa on kuitenkin väännettävä. Tämän vuoksi oppilaiden puskureina toimivat mahdollisuus demoäänityksiin ja esiintymiseen, jotta jotain valmista tulisi tehtyä.

Koen, että kurssini on rohkaissut oppilaita itsenäiseen luovaan työhön ja yhdistämään musiikillista tietotaitoa (vrt. Kuva 1). En ole maailman paras musiikin säveltämisen opettaja, mutta olen ehdottomasti pedagogina hyvä ja ammattitaitoinen rohkaisemaan oppilaita yrittämään. Musiikillisen uran alkuvaiheessa kannustava sysäys on mielestäni tärkeämpää kuin ”nippelitiedon” jakaminen. Mainitsemani ”nippelitieto” kerääntyy ajan saatossa ja erilaisilla kursseilla. Oma koulutuskokemukseni on opettanut näkemään, että yksi ihminen ei kaada kenenkään päähän saavillista musiikin säveltämisen tietoa. Pieninä ämpäreinä se tieto on tullut ja tekemisen kautta sovellettu käytäntöön.

KIRJALLISUUS

- Ahonen, K. 2001. *Tonaaliset odotukset musiikin oppimisessa*. [WWW -dokumentti] Savonlinna; Joensuun yliopiston Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. [Viitattu 30.1.09] Saatavissa: <http://sokl.joensuu.fi/verkkajulkaisut/kipinat/KariA.htm>
- Ahonen, K. 2004. *Johdatus musiikin oppimiseen*. Helsinki; Oy Finn Lectura Ab
- Aittakumpu, R. 2006. *Pyhä praktiikka maallisessa maailmassa -Elliottin praksialismi oppilaskeskeisen musiikkikasvatuksen näkökulmasta* lehdessä *Musiikkikasvatus vsk. 8 nro 2* (toim. Westerlund, H. & Heimonen, M.) Helsinki; Sibelius-Akatemia, musiikkikasvatuksen osasto; Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta, musiikkikasvatuksen koulutus- ja tutkimusyksikkö; Jyväskylän yliopisto, musiikkitieteen laitos s.49-58
- Anttila, M. & Juvonen, A. 2002. *Kohti kolmannen vuosituhannen musiikkikasvatusta*. Joensuu; Joensuu University Press Oy
- Anttila, M. 2004. *Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä*. Joensuu; Joensuun yliopisto kasvatustieteiden tiedekunta
- Anttila, M. 2008. *Luokanopettajaopiskelijoiden musiikin ja musiikkikasvatuksen opiskelumotivaatio* kirjassa *Luokanopettajaopiskelijat ja musiikki: Kohti kolmannen vuosituhannen musiikkikasvatusta, osa 4*. (Juvonen A, & Anttila, M) s.157-334. [WWW -dokumentti] Joensuu University press. [Viitattu 30.1.2009] Saatavilla: http://joypub.joensuu.fi/publications/other_publications/juvonen_anttila_musiikkikasvatusta/
- Asplund, A., Hoppu, P., Lehtinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. 2006. *Kansanmusiikki*. Helsinki; WSOY
- Eerolainen, J. 2006. *Humanismi –historiaa ja nykypäivää*. [WWW -dokumentti] [Viitattu 31.1.09] Saatavilla: www.feto.fi/et_dida_humanismi.htm
- Elliott, D.J. 1995. *Music matters. A new philosophy of music education*. New York: Oxford University Press
- Haapala, A. & Pulliainen, U. 1998. *Taide ja kauneus. Johdatus estetiikkaan*. Helsinki: Kirjapaja
- Helistö, P., Pohjola, E. & Urho, E. 1988. *Lukion musiikki 1*. Helsinki; Musiikki Fazer
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki; Tammi
- Ilmonen, K. 2003. *Soittajille soppaa. Koulutuksen haasteet rytmimusiikissa*. Helsinki; Like
- Immonen, O. 2007. *Muusikon mentaaliharjoittelu. Haastattelututkimus konsertoivan ja opettavan pianistin mentaaliharjoittelusta*. Helsinki; Helsingin yliopisto. Väitöskirja

ja.

- Juvonen, A. 2000. *...Johnnyllakin oli univormu, heimovaatteet ja kampaus... Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina*. Jyväskylä; Jyväskylän Yliopisto. Väitöskirja.
- Juvonen, A. 2008. *Luokanopettajaopiskelijoiden musiikkisuhde* julkaisussa *Luokanopettajaopiskelijat ja musiikki. Kohti kolmannen vuosituhatosen musiikkikasvatusta osa 4* (Juvonen & Anttila). [WWW -dokumentti] Joensuu; Joensuun yliopisto kasvatustieteiden tiedekunta [Viitattu 30.1.2009] Saatavilla:
http://joypub.joensuu.fi/publications/other_publications/juvonen_anttila_musiikkikasvatusta/
- Karhumaa, M. 2000. *Musiikkibisnes. Kevyt musiikki ammattina ja liiketoimintana*. Helsinki; Oy Edita Ab
- Latvala, T. 2008. *Ankarien konsonanttien lyriikkaa*. Helsingin Sanomat 17.11.08. Artikkelin Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. 1981. *Musiikin didaktiikka*. Jyväskylä; Gummerus
- Murtovaara, A. 2008. *Biisien nikkaroinnista tuli trendi* [WWW-dokumentti] Kaleva 19.1.08 [viitattu 3.2.09] Artikkelin. Saatavilla:
<http://www.kaleva.fi/plus/index.cfm?j=705960>
- Ojanen, S. 2001. *Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä*. Helsinki; Palmenia-Kustannus
- Opetushallitus. 2001. *Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet*. Helsinki
- Pihlström, S. 2007. *Pragmatismi*. [WWW -dokumentti] [Viitattu 29.1.09] Saatavilla:
<http://www.filosofia.fi/node/2409>
- Rauste-von Wright, M. & von Wright, J. 1994. *Oppiminen ja koulutus*. Helsinki; WSOY
- Rautiainen, T. 2001. *Pop, protesti ja laulu*. Tampere; Tampere University Press. Väitöskirja.
- Salo, H. 2005. *Sateen ääni. Laulutekstejä ja tekstejä lauluista*. Helsinki; Like
- Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji – laululyriikan käsikirja*. Helsinki; Like
- Teostory. 2008. *Radiohitin resepti*. Teoston asiakaslehti nro 3/2008. Helsinki; Teosto ry
- Tynjälä, P. 1999. *Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita*. Helsinki; Kirjayhtymä Oy
- Uusikylä, K. & Atjonen, P. 2005. *Didaktiikan perusteet*. Helsinki; WSOY
- Von Wright, H.G. 1981. *Humanismi elämänasenteena*. Helsinki; Kustannusosakeyhtiö Otava

LIITTEET

LIITE 1

BIISINIKKARIKURSSI 19.9.08/ Jaana Raivio

"Laulu välittää tietoa laulajan tunteista ja toiveista (H.Salo)"

Laululla on:

- TEHTÄVÄ esim. poliittinen, juhlatilaisuus, tanssittava, rakkauslaulu, kirkollinen..
- AIHE. Aiheen voi ilmoittaa yhdellä sanalla (Etsi nuotti tai kuuntele laulu "Lauluni aiheet" säv. T.Kärki, san. R.Helismaa)
- IDEA on laulun persoona
- TEEMA on laulun syvin ajatus, näkökulma. Laulun päälause, joka vaatii kokonaisen virkkeen. Musiikissa sävelaihe

Koukku

- Musiikillinen ja/tai tekstillinen tehokeino
- Kiinnittää kuulija huomion
- Saa kuulijan muistamaan laulun
- Kertoo laulun ideasta
- Tekstillisiä koukkuja mm. toisto, riimi, nimi, lausemuoto, kielikuva

Hei, missä oot mies tällainen? Deittisivulle mä laitan ilmoituksen. En tarvi mitään ihmeempää kuin sun hauis. Se vain kääntää pään ja mä pohdintoihis koukkuun jään"
(Hei, missä oot? Säv&san. K.Kantelinen)

SÄE

Kaksi säettä tai useampi muodostaa säkeistön

- Säe on informaatiota
- Säe on aistihavaintoja
- Tärkeä sana säkeen alkuun tai loppuun
- Yksinkertaisuus, selkeys ja kerronnallisuus vie tekstiä eteenpäin
- Koukku laulutekstissä syventää säettä
- Toisto on tehokeino

Lähde: Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji –laululyriikan käsikirja*. Helsinki; Like

ITSENÄISENÄ TYÖSKENTELYNÄ seur. Tehtävät:

1. TUTUSTU seuraaviin muusikoiden ja musiikin tekijöiden edunvalvontayhdistyksiin:

- www.teosto.fi

Säveltäjien tekijänoikeustoimisto: Säveltäjät, sanoittajat, sovittajat ja kustantajat. myöntää tallennus ja esitysluvat. Ohjelmamloitukset esitetyistä teoksista ja musiikista

- www.gramex.fi

Esittävien taiteilijoiden ja äänittäjien tuottajien tekijänoikeusyhdistys

- www.kopioisto.fi

Tekijöiden, kustantajien ja esittävien taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö. Myöntää teosten käyttö lupia

- www.elvisry.fi

Musiikintekijöiden oma edunvalvontaan keskittynyt yhdistys (veroneuvonta, juridinen apu, kilpailuinfo, apurahainfo yms.)

- www.fimic.fi

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus

- www.musicfinland.com/sml

Suomen Muusikkojen liitto

- www.composers.fi

Suomen säveltäjät ry. vakavan musiikin parissa työskentelevät säveltäjät

NETTIKIRJALLISUUTTA BIISINIKKAREILLE kirj. Tuomo Hämäläinen:

www.elvisry.fi/pdf/biisinikkarinperuskoulu.pdf

2. LAULUN KIRJOITTAMINEN (teksti, melodia ja soinnut)

Kirjoita laulu, jonka TEHTÄVÄ on (valitse yksi vaihtoehtoista):

- juhlatilaisuus (häät, syntymäpäivät, merkkipäivät tms)
- poliittinen tai maailmaa parantava
- kertoa ihmisen arkipäivästä

Kirjoita laululle ensin vähintään kymmenen nimeä ja mieti laulun IDEAA nimien pohjalta. Valitse joku nimistä.

Listaa AIHEita mistä haluaisit laulussasi kertoa

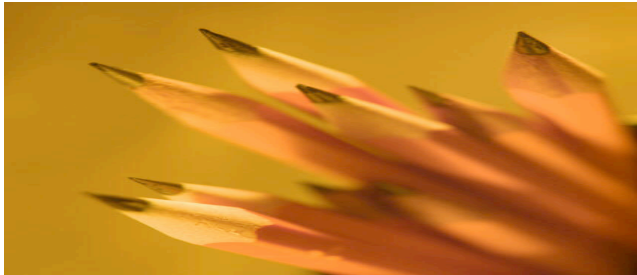
Mieti laulun päälause eli TEEMA. Siitä voi muodostua laulun KOUKKU

RAKENNE: AABA tai AABC

MELODIA IDEOINNISSA voit hyödyntää asteikkoja, intervaleja, emotionaalisten merkitysten sanastoja.. SOINNUTUKSESSA voit aluksi käyttää perustehoja (I, V, IV, II, VI) ja kolmisointuja. Voit tutustua sointuihin antamani monisteen pohjalta.

LIITE 2

BIISINIKKARIKURSSI 7.11.08/JAANA RAIVIO

Laululyriikka

Laululyriikan erityispiirteitä

- Sanan ja sävelen, kielen ja melodian yhteistyö
- Musiikki ja sanat tukevat toisiaan
- Kirjoitetaan kuultavaksi
- Rakenne ja laajuus suhteessa sävellykseen
- Lähestyy puhetta, retoriikkaa
- Vaatii säkeiltä selkeyttä

Laululyriikan osatekijät

- äänteellisyys
- soinnit
- rytmi
- metriikka
- vokaalisuus
- melodia
- harmonia
- muoto
- esitys
- dramaturgia

Riimi=loppusointu

- Ilmiö, jossa samankaltaiset äänteet toistuvat hallitusti
- Riimi voi sijaita sanojen ja säkeiden osissa
- Perinteiset iskelmätekstit ovat pääasiassa puhtaita riimejä
- Jaottelu puhtaisiin ja epäpuhtaisiin
- Tukevat laulettavuutta

Puhdas riimi:

"Kun sua koskettaa, sydän janoaa rakkautes tulta, joka vie mukanaan" (Sydän janoaa, J.Raivio)

"Ja sinä muistoihisi kietoudut. Vailla järkeä häntä rakastat" (Kesät menneet ja kadonneet, J.Raivio)

Epäpuhdas riimi:

"Jäätyivät lätäköt lähtiessäsi. Lumi askeleesi kadottaa" (Tyhjät huoneet, J.Raivio)

Harjoituksia:

Kolme tosilausetta (Risto Ahti)

1. Lause, joka antaa tietoa
2. Lause, joka antaa aistihavaintoja
3. Lause, joka antaa tunnustuksia ja eettiset mittapuut (Kirjoittaja puhuu viisaita)
 - Kirjoita tekstiä ajatuksen virtana tästä hetkestä, tässä ja nyt
 - Nosta sieltä esiin lauseita, jotka toimivat tosilauseena
 - Kirjoita tekemästasi tekstistä lauluteksti, jossa toistat em. tosilausetta

Laululyriikan aiheesta

Rakkauden eri vaiheita iskelmässä (Elemér Hankiss):

Ole minun!

Olet minun

Miksi et enää/nyt/vielä ole minun?

Kielikuvakone (I.Tiihonen)

Muodosta lauseita substantiivista ja tunnetilasta. Keksi lisää..

	Kaipuu	Naurava	Vihainen
Reppu			
Teekeitin			
Kuorma- auto			

Laululuuranko

- Tämän haluan sanoa ekassa säkeistössä
- Tämän haluan sanoa kertosäkeistössä
- Tämän haluan sanoa tokassa säkeistössä
- Tämän haluan sanoa bridgessä

Lähde: Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji –laululyriikan käsikirja*. Helsinki; Like

LIITE 3

Laulun säveltäminen

Jaana Raivio 5.9.08

Melodian ja sointujen tehtävä

Hyvä melodia tukee tekstin rytmikkäitä, tunnelmaa ja tyyliä
 Soinnut syventävät tunnelmaa ja tukevat melodian liikkeitä

Erilaisia tapoja säveltää

- ❖ Valmiiseen tekstiin
- ❖ Laulaen ja soittaen yhtä aikaa
- ❖ Laulaen tekstiä
- ❖ Säveltäen ilman tekstiä
- ❖ Sointukulku tai riffi

Laulun osat ja muoto

- ❖ intro=johdanto
- ❖ verse=säkeistö
- ❖ chorus=kerto-säkeistö
- ❖ refrengi=kertaus
- ❖ bridge=välike
- ❖ lead in=ramppi
- ❖ soolo
- ❖ coda tai outro=lopetus

AAA

AABA

AABC

A=säkeistö

B=kertosäkeistö

C –OSA ON UUSI MUSIIKILLINEN JA TEKSTILLINEN NÄKÖKULMA

Harjoitus

Sävellä melodia työstämäsi tekstiin valitsemallasi työskentely-tavalla

MIETI:

Osat: AAA, AABA tai AABC

Tyyllilaji

Onko melodia helposti laulettavissa ja toistettavissa

Populaarimusiikin yleisimmät tyyllilajit

- ❖ Iskelmä
- ❖ Pop
- ❖ Rock
- ❖ Blues
- ❖ Jazz
- ❖ Laulelma
- ❖ Heavy
- ❖ LATIN

Intervallit ja melodian liikkeet

Intervallit

melodiasekvenssi

melodisen liikkeen tuoma mielikuva

Asteikot

Tuntuuko, ettei säveltäminen luista?

Säveltäminen tarvitsee rutiinia ja aikaa. Älä heitä heti roskikseen mielestäsi huonoa tai tutulta kuulostavaa sävellystä, mieti voitko pienillä muutoksilla saada siitä jotain aikaan
 Keräile sävellysideoita, aihioita yms. jatkotyöstä niitä aina tilanteen tullen
 Hae ajatuksia ja ideoita kuvista, teksteistä, intervalleista, soinnuista, ihmisten puheesta...

LIITE 4

KALEVA 19.1.2008 TOIM. ARTO MURTOVAARA

Arkisto os. <http://www.kaleva.fi/plus/index.cfm?j=705960>

Biisien nikkaroinnista tuli trendi

Omien biisien tekeminen ja laulutekstien tai sävellysten värkkääminen himottaa yhä useampaa suomalaista. Tämä näkyy myös tarjonnassa. Oulun seudulla on peräjälkeen kaksi kevyen puolen kurssiviikonloppua. Pisimmälle menee Kiiminkijoen opisto, joka tarjoaa säveltämistä ja improvisaatiota lapsille, nuorille sekä aikuisille.

"Kyllä se varmaan trendi on", uskoo laulaja-lauluntekijä, tuottaja ja musiikkipedagogi Jaana Raivio. "Hyvä niin, jos on useampi tulossa, ne ovat selkeästi lisääntyneet nämä kurssit."

Oululaissyntyinen, Joensuun konservatoriossa lehtorina työskentelevä Raivio (s. 1974) vetää tulevana viikonloppuna biisinikkarikurssia Oulunsalossa. Hän on esiintynyt lähes parikymmentä vuotta ja viikonlopuksi ilmestyy jo toinen levy kantria ja poppia jazz- ja kansanmusiikkisävytyksellä.

"Varmaankin syynä on se, että muusikot ja laulajat haluavat tehdä enemmän omaa musiikkia, erottua sillä omalla musiikillaan jollakin tavalla valtavirrasta", Raivio pohtii.

"Tämmöinen singer-songwriter -tyyli (laulaja-lauluntekijä) on nyt aikamoinen trendi, se on selkeästi kasvusuunnassa."

Laulu tavoittaa

Musiikin- ja tekstintekijöille laidasta laitaaan tarkoitettuna Sana & Sävel -pajan toinen vetäjä, kirjailija-ohjaaja Pirkko Böhm-Sallamo (s. 1948) vahvistaa ajatuksen trendistä, jonka ytimessä hän itse kokee olevan runon.

"Kun kaiken ikäiset ihmiset huomaavat, että runoissa on sävel, niin se kantaa paljon kauemmaksi. Joku on hyvin romantisesti sanonut, että sanat saavat siivet", Böhm-Sallamo aprikoi.

"Sitten on varmaan se, että jollakin tavalla laulut tänä aikana tavoittavat ihmiset. Nekin, jotka ovat aikaisemmin tehneet tällaista perinteistä lyriikkaa, ovat nyt havahtuneet."

"Minulla oli viime lukuvuonna Oulu-opistossa semmoinen kurssi, joka oli kevyen musiikin sävellyskurssin nimellä. Siellä oli kymmenkunta ihmistä ihan innokkaasti paikalla. Ihan yllättävänkin paljon", miettii saman kurssin toisena ohjaajana toimiva uuden musiikin säveltäjä ja musiikinteorian opettaja Sakari Raappana (s. 1966).

"Kai ihmiset haluavat tämmöisen kovan arjen teknologian vastapainoksi jotain muuta. Ehkä se kertoo pehmeämmistä arvoista jotakin."

Böhm-Sallamon mielestä teknologian kehittyminen ja arkipäiväistyminen - cd-levyn teko ei vaadi enää samanlaista studiokapasiteettia kuin ennen - on madaltanut kynnystä.

Omien sävellysten tekeminen ja äänittäminen on paljon helpompaa, arvioi myös Jaana Raivio.

"Jotenkin minä näen sen rohkeutenakin. Uskaltaa rohkeammin tuoda esiin omaa tuotantoaan. Kynnys biisien tekoon on madaltunut. Aikaisemmin biisintekijät, säveltäjät ja sanoittajat, ovat olleet omissa lokeroissaan."

Tauron Höstvisa

Lisäoppia janotaan eniten kevyen musiikin puolella. Taidot on usein hankittu kantapään kautta, vaikka toisaalta taustalla voi olla runsaastikin keikkakokemusta.

Jaana Raivion ajatuksena on käydä kurssilla ensin läpi erilaisia tapoja lähestyä sanoituksia, ideoita hakea sanoituksia. Toisena päivänä taas etsitään erilaisia keinoja lähestyä säveltämistä, biisintekoa.

Raappana lupaa puolestaan analysoida muutamista hyvin erityyillisistä kappaleista sointuja ja sävellajeja - pohtia sitä, miten joku melodia on rakennettu, minkälaisia sointuja siellä on.

"Toisaalta kun oli puhetta näistä teksteistä, että miten se musiikki liittyy siihen tunnelmaan, miten joku sointumaailma voi peilata sitä runon tekstiä tosi hienostikin. Joku Erna Tauron Syyslaulu on Anki Lindqvistin esittämänä hyvä esimerkki, miten hyvin pienillä, yksinkertaisilla asioilla saadaan hienoa musiikkia aikaan", Sakari Raappana miettii.

Biisinikkarikurssi Oulunsalon nuorisotalolla 19.-20. tammikuuta. Oulu-opiston Sana & Sävel -paja Pohjankartanossa 25.-26. tammikuuta. Kiiminkijoen opistolla alkaa musiikin säveltämisen ja musiikin improvisaation opetus tammikuussa.

LIITE 5

Biisinikkarikurssi 9.1.09/ Jaana Raivio

DRAAMAN RAKENNE

TARINANKERRONTAA

DRAAMAA LAULUSSA

Esimerkki: Lauluteksti *Reisu Helsingissä* (J.Alf. Tanner 1908)

DRAAMAN RAKENNE.

1. Esittely
2. Ristiriita = konflikti
3. Juonen kehittäminen (kehittää konfliktia, säätää jännitystä, luodaan pohjaa loppuratkaisulle)
4. Huippukohta = klimaksi
5. Käänteiskohta
6. Ratkaisu

TEHTÄVÄ:

Kirjoita kertomus, missä on alku, keskiskohta ja loppu

Mieti kertomuksen kohokohta ja ristiriita

Sovella draaman rakennetta

Nikkaroiki kertomuksesta biisi = tee lauluteksti ja sävellä laulu

Lähde: Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji –laululyriikan käsikirja*. Helsinki; Like

LIITE 6**BIISINIKKARIKURSSIN KUUNTELUNÄYTTEET****LAULU ja ESITTÄJÄ TMS.**

Little Wing	Jimi Hendrix
	Tuck & Patti
	Sting
Please read the letter	Alison Kraus & Robert Plant
Hei, Missä oot?	Jaana Raivio
Taas aurinko nousee	Jaana Raivio
River	Dianne Reeves
	Joni Michell
Rakkauden jälkeen	Carola
Mä lähden Stadiin	Carola & Lasse Mårtenson
American Pie	Don McLee
Helsinki	Kolmas nainen
Elämän tarkoitus	Kolmas nainen
Helmi (R. Valgre)	Partituuriso. Siim Aimla
Sa ütlet mulle ”päikene” (R. Valgre)	Partituuriso. Siim Aimla
Meloodia (R. Valgre)	Partituuriso. Siim Aimla
Üksi (R. Valgre)	Partituuriso. Siim Aimla
Vaiheet	Samuli Edelmann
Pitkä kuuma kesä	Samuli Edelmann
Vuodet vierii (Stolen moments)	Pepe Willberg
Stolen moments	Kim Brown
Stoned love (intro)	Angie Stone
Never can say goodbye	Supremes
Straight up	The Brian Setzer orchestra
Wolfgang’s big night out	The Brian Setzer orchestra
People get ready	Levyttä Ladies of Jazz
You don’t love me anymore	Tim McGraw
Chili con carne	Salsa Fuerte
Marlene on the Wall	Suzanne Vega
That’s how you remind me	Nickelback
Hän on täällä tänään	Tuomari Nurmio
Värityskirja	Ismo Alanko
First we take Manhattan	Leonard Cohen
Favorite mistake	Sheryl Crow
You oughta know	Alanis Morrissette
Somethings I know	Lee Ann Womack

Taustalauluesimerkkejä (sektionaalinen harmonia)

Jaana Raivio

KAKSIÄÄNINEN HARMONIA

Voice

You don't know me at all. — toimii naisäänelle — toimii miesäänelle

Vocals

5 KOLMIÄÄNINEN HARMONIA

Vox.

naisäänelle ylempi miesäänelle/ alempi naisäänelle

9

Vox.

miesäänelle

13 NELIÄÄNINEN SATB

Vox.

OHJEITA:

- Hahmota ensin sointusävelet ja rakenna harmonia niille sointuihin perustuen
- Huomioi melodiaan sopivat terssiävikkeet
- Tee taustalaulusta helposti laulettava ts. miellyttävä korkeus laulajalle sekä harmonisesti helposti omaksuttava